

Dictamen en relació amb la consulta d'un col·legi professional sobre la comunicació de dades de les persones col·legiades a una persona que vol concórrer a les eleccions col·legials

Es presenta davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un nou escrit d'un col·legi professional en què planteja si pot lliurar un llistat de les persones col·legiades a una persona col·legiada interessada en concórrer a les eleccions a la Junta de Govern del Col·legi.

S'assenyala que la present consulta està relacionada amb una consulta anterior efectuada a l'Autoritat el darrer 1 d'octubre, l'examen de la qual va donar lloc al dictamen CNS 48/2019.

Analitzada la petició i vist l'informe de l'Assessoria Jurídica, es dictamina el següent.

I

(...)

II

El Col·legi fa avinent en el seu escrit de consulta que una persona col·legiada interessada en concórrer a les eleccions a la Junta de Govern ha sol·licitat un llistat amb les dades de les persones col·legiades, manifestant que *“la seva condició de font accessible al públic obliga els Col·legis professionals a editar aquests llistats i lliurar-los al públic en general i a les persones que volen concórrer a les eleccions col·legials”*.

En atenció a aquesta petició, el Col·legi sol·licita a l'Autoritat el seu parer sobre l'obligació de lliurar aquest llistat de professionals i sobre el concepte de fonts accessibles al públic.

Adicionalment, planteja si la pauta establerta per aquesta Autoritat a la Guia bàsica de protecció de dades per als col·legis professionals en relació amb l'accés dels candidats en un procés electoral a les dades de col·legiats (punt 5.2.2) continua essent vàlida.

A aquestes qüestions ens referim en els apartats següents d'aquest dictamen.

III

El Reglament (UE) 2016/679, del Parlament i del Consell Europeu, de 27 d'abril de 2016, General de Protecció de Dades (en endavant, RGPD), defineix tractament de dades com *“cualquier operación o conjunto de operaciones realizadas sobre datos personales o conjuntos de datos personales, ya sea por procedimientos automatizados o no, como la recogida, registro, organización, estructuración, conservación, adaptación o modificación, extracción, consulta, utilización, comunicación por transmisión, difusión o cualquier otra forma de habilitación de acceso, cotejo o interconexión, limitación, supresión o destrucción”* (article 4.2).

L'RGPD estableix que tot tractament de dades personals ha de ser lícit, lleial i transparent (article 5.1.a)). Per tal que aquest tractament sigui lícit cal que concorri alguna de les bases jurídiques de l'article 6.1 de l'RGPD:

*“a) el interesado dio su consentimiento para el tratamiento de sus datos personales para uno o varios fines específicos;
b) el tratamiento es necesario para la ejecución de un contrato en el que el interesado es parte o para la aplicación a petición de este de medidas precontractuales;
c) el tratamiento es necesario para el cumplimiento de una obligación legal aplicable al responsable del tratamiento;
d) el tratamiento es necesario para proteger intereses vitales del interesado o de otra persona física;
e) el tratamiento es necesario para el cumplimiento de una misión realizada en interés público o en el ejercicio de poderes públicos conferidos al responsable del tratamiento;
f) el tratamiento es necesario para la satisfacción de intereses legítimos perseguidos por el responsable del tratamiento o por un tercero, siempre que sobre dichos intereses no prevalezcan los intereses o los derechos y libertades fundamentales del interesado que requieran la protección de datos personales, en particular cuando el interesado sea un niño.”*

Cal tenir en consideració que, tal com es desprèn de l'article 6.3 de l'RGPD i recull expressament l'article 8 de la Llei orgànica 3/2018, de 5 de de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals (en endavant, LOPDGDD), el tractament de dades només podrà considerar-se fonamentat en les bases jurídiques de l'article 6.1.c) i e) de l'RGPD quan així ho estableixi una norma amb rang de llei.

IV

Pel que fa a la possibilitat de lliurar a la persona col·legiada interessada en concórrer a les eleccions a la Junta de Govern un llistat de les persones col·legiades i emprar-lo amb fins electorals, escau recordar les consideracions efectuades en el dictamen CNS 48/2019.

En aquest dictamen, emès a petició d'aquest mateix Col·legi, es fa avinent (FJ III) que determinades dades dels professionals col·legiats han d'ésser difoses pels col·legis professionals a través de la seva finestra única, el que comporta que qualsevol persona hi pugui tenir accés.

Ens referim, en concret, a les dades que formen part del seu Registre de col·legiats relatives al nom, cognoms, número de col·legiat, títols oficials, domicili professional i situació d'habilitació professional (si està habilitat o no per exercir la professió), en atenció a les previsions de la Llei 7/2006, de 31 de maig, de l'exercici de professions titulades i dels col·legis professionals (article 40bis 2.a)) i de la Llei estatal 2/1974, de 13 de febrer, de col·legis professionals, en la redacció donada per la Llei 25/2009, de 22 de desembre (article 10.2.a)).

Respecte aquesta informació personal, que el Col·legi està obligat a fer pública a la finestra única, qualsevol persona pot tenir-ne coneixement. En conseqüència, des del punt de vista de la protecció de dades, es considera que seria possible lliurar-la a la persona sol·licitant si així ho sol·licita.

Feta aquesta consideració, en l'esmentat dictamen s'examina (FJ V) la possibilitat de lliurar informació de les persones col·legiades en els termes sol·licitats per la persona col·legiada interessada en concórrer a les eleccions a la Junta de Govern, això és un llistat amb indicació de les dades de contacte de les persones col·legiades, tenint en compte, a tal efecte, les previsions estatutàries reguladores del procediment electoral.

Feta aquesta anàlisi es conclou que:

“El lliurament d'un llistat dels col·legiats amb dret de vot a les eleccions a la Junta de Govern, en què constin el seu nom, cognoms i adreça de correu electrònic, a la persona que l'ha sol·licitat, un cop hagi estat proclamada llur candidatura, als efectes d'enviar-los informació electoral per correu electrònic, trobaria empara en la base jurídica de l'article 6.1.f) de l'RGPD.

En canvi, ateses les previsions dels Estatuts del Col·legi pel que fa a la tramesa de propaganda electoral per correu postal, no resultaria justificat lliurar-li altres dades de contacte, com l'adreça postal, de les persones col·legiades.”

Pel que fa a la manera de dur a terme el lliurament o comunicació d'aquestes dades, es fa avinent que la normativa de protecció de dades no estableix previsions específiques al respecte, per la qual cosa és una decisió que correspon al Col·legi com a responsable del tractament (article 4.7) RGPD).

Ens reiterem en les consideracions efectuades en aquest dictamen CNS 48/2019.

V

Pel que fa a la segona qüestió plantejada, relativa al concepte de *“fonts accessibles al públic”*, es fan les consideracions següents.

La derogada Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades personals (en endavant, LOPD), definia, en el seu article 3.i), les *“fonts accessibles al públic”* com *“aquellos ficheros cuya consulta puede ser realizada, por cualquier persona, no impedida por una norma limitativa o sin más exigencia que, en su caso, el abono de una contraprestación”* i, alhora, n'establia un llistat taxat, entre els quals, *“las listas de personas pertenecientes a grupos de profesionales que contengan únicamente los datos de nombre, título, profesión, actividad, grado académico, dirección e indicación de su pertenencia al grupo”* (informació que va ser ampliada per l'article 7.1.c) del Reglament de desplegament de l'LOPD, aprovat pel Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre, aplicable en allò que no s'oposi a l'RGPD).

L'LOPD també estableix, al seu article 6.2, una habilitació específica per tractar les dades obtingudes de *“fonts accessibles al públic”* sense necessitat de consentiment dels afectats.

L'LOPDGDD, a diferència de la seva predecessora, no conté una definició del que cal entendre per fonts accessibles al públic ni tampoc previsions relatives als tractaments que es podrien fer de les dades personals que siguin accessibles al públic, més enllà d'allò establert a la disposició final tercera, per la qual es modifica la Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, de Règim electoral general.

Per la seva part, l'RGPD només hi fa menció en regular la informació que el responsable ha de facilitar a l'interessat quan les dades no es recullen directament d'ell. En concret, d'acord amb l'article 14.2.f), se li ha de facilitar informació sobre *“la fuente de la que proceden los datos personales y, en su caso, si proceden de fuentes de acceso público.”*

Tenint en compte que la legislació vigent en matèria de protecció de dades no conté una enumeració limitativa del que s'ha d'entendre per fonts accessibles al públic, cal entendre inclosa en aquesta categoria qualsevol informació a la qual pot accedir legítimament qualsevol persona, sense restriccions.

Aquest podria ser el cas de les dades de les persones col·legiades accessibles a través de la finestreta única dels col·legis professionals en els termes establerts en la normativa sectorial aplicable.

En tot cas, cal tenir present que, per tal de considerar lícits els tractaments de dades accessibles al públic, serà necessària la concurrència d'alguna de les bases jurídiques de l'article 6.1 de l'RGPD (citades al fonament jurídic III).

VI

El Col·legi també planteja si la pauta establerta per aquesta Autoritat a la Guia bàsica de protecció de dades per als col·legis professionals publicada l'any 2014 (per tant, amb anterioritat a l'entrada en vigor de l'RGPD i l'LOPDGDD) en relació amb l'accés dels candidats en un procés electoral a les dades de col·legiats (punt 5.2.2) continua essent vàlida.

L'apartat 5.2.2 de l'esmentada Guia disposa que:

“La informació relativa al nom, número de col·legiat, domicili professional i correu electrònic dels col·legiats té la consideració de font accessible al públic i, a més, el col·legi té l'obligació de facilitar la informació sobre el nom i cognoms, número de col·legiat i domicili professional a la seva finestra única. Per tant, aquestes dades es poden comunicar a qualsevol persona, inclosa la possibilitat d'emprar-les amb finalitats electorals. No obstant això, l'ordenament no preveu amb caràcter general l'obligació de facilitar la informació sol·licitada en el format determinat que sol·liciti el col·legiat, llevat que es desprengui dels estatuts del col·legi.

Per altra banda, pel que fa al règim d'accés a les dades que conté el cens, es pot considerar aplicable la Llei orgànica de règim electoral general (LOREG) com a norma supletòria. En aquest sentit, l'art. 41.5 de la LOREG habilitaria el col·legi per a proporcionar als candidats la còpia del cens l'endemà que es proclamïn com a candidats, sense necessitat d'obtenir el consentiment previ dels afectats, perquè la cessió s'autoritza en una norma amb rang de llei.

Cal excloure d'aquesta llista les persones que hagin exercit el seu dret d'oposició al·legant motius fonamentats en la seva situació personal que justifiquin la seva exclusió del llistat, o la no-revelació d'algunes de les seves dades (per exemple, la seva adreça postal). En aquest darrer cas, la tramesa d'informació electoral es pot fer a una adreça electrònica o un apartat de correus que hagi designat la persona afectada.

Per altra banda pot ser convenient, des del punt de vista del dret a la protecció de dades, que, en el moment de regular el procediment electoral en els seus estatuts, els col·legis valorin altres possibilitats diferents de la tramesa a l'adreça postal dels col·legiats, com ara la tramesa a una adreça electrònica designada pel col·legiat, la tramesa postal conjunta feta pel mateix col·legi, etc.”

Amb caràcter general pot dir-se que les consideracions efectuades en aquest apartat de la Guia continuarien essent vàlides, llevat de l'incís *“la informació relativa al nom, número de col·legiat, domicili professional i correu electrònic dels col·legiats té la consideració de font accessible al públic”*, atès que l'habilitació per difondre aquestes dades es trobava a l'article 3.f) i 6.2 de l'LOPD i a l'article 7.1.c) de l'RLOPD que regulaven el règim aplicable a les dades contingudes en fonts accessibles al públic i que, com s'ha exposat a l'apartat anterior d'aquest informe, han estat derogats.

D'acord amb les consideracions fetes fins ara en relació amb la consulta plantejada, es fan les següents,

Conclusions

En relació amb el lliurament d'un llistat de les persones col·legiades a una persona interessada en concórrer a les eleccions a la Junta de Govern del Col·legi ens remetem a les consideracions efectuades al dictamen CNS 48/2019.

La legislació vigent en matèria de protecció de dades personals no contempla una enumeració taxativa de fonts d'accés públic, per la qual cosa cal entendre qualsevol informació a la qual pot accedir legítimament qualsevol persona, sense restriccions.

Amb caràcter general, la pauta establerta a l'apartat 5.2.2 de la Guia bàsica de protecció de dades per als col·legis professionals continuaria essent vàlida, llevat de la referència a les fonts accessibles al públic.

Barcelona, 17 d'octubre de 2019